

Tanítási tervezet

1. Alapadatok

Az óra időpontja: 2019. Nov. 20.

Iskola: Budapest XVIII. Kerületi Vörösmarty Mihály Ének-zenei Nyelvi Általános Iskola és Gimnázium

Osztály: 6.a

Tanít: Deák Anita

Témakör: Európa éghajlata

Tanítási egység: Óceáni, mediterrán, kontinentális és a hegyvidéki éghajlat

Az óra típusa: Új ismereteket szerző és feldolgozó óra

2. Tantervi követelmények

2.1. A tanítási óra oktatási céljai:

- A tantárgyi tudás mélyítése
- Európa éghajlatainak megismerése konkrét példák alapján (évszakok, csapadékviszonyok jellemzőinek meghatározása)
- Adott éghajlatokról származó javak, termékek ismertetése, térbeli elhelyezése a megszerzett ismeretek alapján

2.2. A tanítási óra képzési, fejlesztési céljai:

- Az eddigi ismeretek feltárása, azok további rendszerezése
- A térbeli tájékozódás képességének fejlesztése
- Szövegértés és lényegkiemelés gyakorlása
- Ok-okozati összefüggések feltárása
- Rendszerben való gondolkodás fejlesztése
- Hibakutatás fejlesztése

2.3. A tanítási óra nevelési céljai:

- Kreatív, önálló, elemző gondolkodásra nevelés
- Érdeklődés felkeltése a természeti környezet értékei iránt, a környezetkímélő életforma mellett való elköteleződés megalapozása
- Társas kultúra fejlesztése: közösségi életre és tiszteletteljes emberi kapcsolatokra nevelés

2.4. Oktatási követelmények:

a) Fogalmak:

- *új*: óceáni éghajlat, kontinentális éghajlat, mediterrán éghajlat, hegyvidéki éghajlat, évi közepes hóingás
- *megerősítendő*: északi mérsékelt övezet, Északi-sarkkör, Ráktérítő

b) Folyamatok:

- *új*: -
- *megerősítendő*: -

c) Összefüggések:

- *új*: az éghajlatot módosító tényezők és az éghajlatok kapcsolata, valamint az éghajlatok és az ott előállított termékek közti összefüggés
- *megerősítendő*: Egyenlítőtől való távolság és hőmérséklet kapcsolata; óceán és évi csapadékmennyiség, valamint évi közepes hóingás kapcsolata; domborzat és csapadék, valamint a hőmérséklet közötti összefüggések

d) **Fejlesztendő készségek, kompetenciák:** Természettudományos kompetencia, szociális és állampolgári kompetencia, anyanyelvi kompetencia

3. **Főbb tanulói tevékenységek:** Önálló-, páros- és csoportmunka, frontális osztálymunka, kép-és ábraelemzés

4. Szemléltető- és munkaeszközök:

- Nyomtatott feladatlap
- Atlasz
- Számítógép
- Projektor
- Smart tábla
- Európa falitérkép
- Prezentáció- ppt.

5. Felhasznált irodalom:

Csákány Antalné- Dombovári László- Hartdégenné Rieder Éva: Természetismeret tankönyv a 6. évfolyam számára, OFI 2015

6. Mellékletek

Feladatlap, termék kártyák, szituáció kártya, ppt.

Az óra részletes terve

Idő	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Didaktikai módszer	Munkaforma	Eszköz
1-2	Köszöntés, jelentés, adminisztráció: a hiányzók és hiányok feljegyzése. "Van-e valakinek jelenteni valója?"	Szervezés	Tanári kérdés	Frontális	Tanári kézikönyv
3-7	Igaz-Hamis játék jó pontért. A cél: maradj talpon! "Mindenki álljon fel. Öt állítást fogok mondani egymás után. Hogyha úgy gondolod, hogy az állítás igaz, emeld felfelé a kezed. Hogyha szerinted hamis, nyújtsd előre. Aki helyesen dönt, talpon maradhat. Hogyha viszont a döntés rossz, akkor le kell ülni. Aki legvégig talpon marad, az nyer egy jó pontot!" Állítások: 1) A mérsékelt övezetben 4 évszak váltakozik (I) 2) Az óceánoktól távolodva az évi csapadék mennyisége nő. (H) 3) Az északi mérsékelt övezet déli határa a Baktérítő (H) 4) Az óceánok a mérsékelt övezetben télen fűtik a partvidéket (I) 5) A hegyekben ritkán esik az eső (H)	Ismeret felelevenítés, tisztázás, ellenőrzés	Tanári közlés	Frontális egyéni munka	Kérdés-lista
8-9	Tanári villámkérdések feltevése tárgyak segítségével. Egy vállalkozó kedvű diák kiszólítása a falitérképhez: - Hol használják Európában legtöbbet a napszemüvegüket? Miért? - Hol használják Európában legtöbbet az esernyőjüket? Miért? - Hol használják a Európában legtöbbet a téli kabátjukat? Miért? Helyes megoldás jutalmazása jó ponttal.	Ismeret felelevenítés	Tanári kérdésfeltevés	Frontális egyéni munka	Falitérkép, Napszemüveg, Esernyő, Téli kabát
10-11	Az óra témájának ismertetése: "Ahogyan múltkor Afrika példáján megtanultuk a forró övezet éghajlatainak jellemzőit, úgy a mai órán	Célkitűzés, az óra menetének ismertetése	Tanári közlés	Frontális	Feladatlap

	<p><i>Európa példáján meg fogjuk tanulni a mérsékelt övezet éghajlatainak jellemzőit. Feladatlapokon fogtok dolgozni először egyénileg, majd párban és csoportokban.</i></p> <p>A feladatlapok kiosztása.</p>				
12-16	<p>Új ismeret elsajátítása tanári kérdésfeltevéssel, rávezetéssel:</p> <p><i>Az északi mérsékelt övezetben járunk, melynek északi határa az északi-sarkkör, deli határa a Ráktérítő. Itt eltérő éghajlatokat különböztetünk meg az alapján, hogy egy adott területen melyik éghajlatmódosító tényező érvényesül a leginkább.</i></p> <p><i>- Szerintetek mi lehet annak az éghajlatnak a neve, ahol a legtöbbet esik az eső?</i> → Óceáni éghajlat <i>“Rajzoljátok be a térképen a kiterjedését!”</i></p> <p><i>- Mi lehet annak a neve, amelyik legtávolabb van az óceánoktól, s ezért a legszárazabb?</i> → Kontinentális égh. (szárazföldi) <i>“Rajzoljátok be a kiterjedését”</i></p> <p><i>- Mi lehet annak az éghajlatnak a neve, ahol egész évben sokat süt a nap és forróság van? Mely területre jellemzi ez?</i> → Mediterrán égh.(földközi-tengeri) <i>“Rajzoljátok be a kiterjedését!”</i></p> <p><i>- Mi lehet a hegyvidékeken kialakult éghajlat neve?</i> → Hegyvidéki égh. <i>“Rajzoljátok be a kiterjedését!”</i></p>	Új ismeret elsajátítása	Tanári közlés, kérdésfeltevés	Frontális osztálymunka	<i>Feladatlap, PPT. 1. dia</i>
17-27	<p>Új ismeret feldolgozása.</p> <p>A feladatlapon a 2-3. feladatok megoldása párban, majd a megoldások közös ellenőrzése.</p>	Feladatkielölés Felmerülő kérdések megbeszélése, ellenőrzés.	Tanár- diák közlés	Páros munkavégzés	<i>Feladatlap, PPT. 1-2. dia</i>
28-39	<p>Csoportokba rendeződés, feladatok kiosztása, ezt követően ismeretfeldolgozás és alkalmazás csoportmunkában.</p> <p>A feladatok ellenőrzése</p>	Feladatkielölés	Tanári közlés, csoportos feladatvégzés	Csoportmunka	<i>Termék kártyák, Szituáció kártya</i> PPT. 3. dia

40-41	Házi feadat kiadása: Nov. 25. Katalin nap lesz, így szól a népi mondás: "Ha Katalin locsog, a karácsony kopog" Figyeljük meg aznap az időjárását! Valamint MF.: 99. Old./1. feladat	Órát követő tanulói feladatok kijelölése	Tanári közlés	Frontális	Munka füzet, PPT. 4. dia
42-43	5 pontos mese. Szeretnék kérni egy önként jelentkezőt, aki jópontért cserébe 5 pontban elmondja, hogy miket tanultunk a mai órán!	Összefoglalás, visszacsatolás	Tanár- diák közlés	Egyéni/ Osztálymunka	
44-45	Órai munka értékelése.	Értékelés	Tanári közlés	Frontális	

Európa éghajlatai

1. Nevezd meg Európa éghajlatait és színezd ki a térképen azt a területet, ahol az adott éghajlat a jellemző!
2. Nevezd meg a ponttal jelölt városokat és a hegycsúcsot! Az alább látható éghajlati diagramok innen származnak (*Glasgow, Budapest, Róma, Lomnici-csúcs*). Használhatod az atlaszod “Európa országai” térképét!
3. Írd a diagramok alá az egyes éghajlatok jellemzőit! (*Nyár, tél, évi közepes hőingás, évi csapadék*).
A megoldáshoz használd a diagramokat, valamint a következő oldalon található utazási iroda ajánlatainak **kiemelt szavait!**

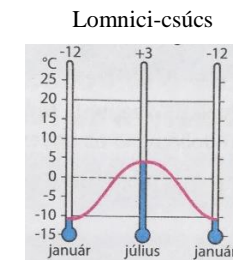
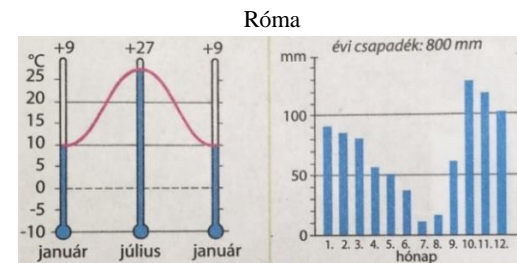
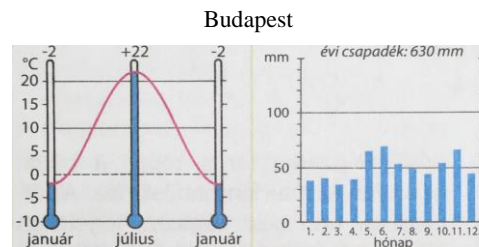
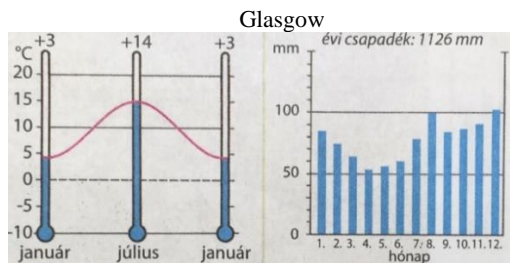

Éghajlat neve:
Szín:

Égh.:
Szín:

Égh.:
Szín:

Égh.:
Szín:

Nyár:
Tél:
Évi közepes hőingás:
Évi csapadék (mm):

Nyár:
Tél:
Évi közepes hőingás:
Évi csapadék (mm):

Nyár:
Tél:
Évi közepes hőingás:
Évi csapadék (mm):

Nyár:
Tél:
Évi közepes hőingás:
Évi csapadék (mm):

Utazási irodák ajánlatai:

Gyönyörködjön az élénk zöld megannyi árnyalatában egész évben, s utazzon el a Brit-szigetekre! Hogyha nem szereti a perzselő meleget, ellenben kikapcsolja az esőcseppek andalító kopogása, itt a helye! Az óceán szomszédsága miatt a csapadék egész évben sok, a **nyár hűvös**, a **tél pedig enyhe**. A természet csupán karnyújtásnyira van. A látogatás az év bármely szakában jó választás.

Szeretne gyönyörködni végeláthatatlan gabonamezők tündöklő színeiben? Szeretne sétálni Európa legnagyobb gyümölcsöseiben, s megízlelni a zamatos terméseket? Amennyiben a válasza igen, látogasson el Európa kontinentális területeire! Az idő itt tavasztól-őszig kellemes, a **nyár meleg**, a **tél** ezzel szemben **hideg**. Azonban egy percig se aggódjon, a téli hónapok alatt is számos kulturális program várja a kikapcsolódni vágyókat!

Kedvenc ruhadarabja a fürdő ruhája? Irány Dél-Európa! A mélykék tenger lágy habjai egész évben hívogatják. A **forró, száraz nyár** másképp nem is elképzelhető, minthogy megmártózzon a hűsítő tengerben. A **tél** ezzel szemben **enyhe**, csapadékos, a hőmérséklet ritkán csökken 0 °C alá, ezért havat szinte sosem láthat itt. Hogyha máshol már a hideg tombol, szinte garantált, hogy a mediterrán térségben mindig jobb idő várja.

Szeretne a háborítatlan természetben megpihenni? Szereti a kihívásokat? Európa hegyei szinte egész évben várják a kalandvágyókat! A **nyár hűvös**, de az idő túrázásra éppen alkalmas. A **tél hideg**, ekkor a puha hótakaró nyújt felejthetetlen élményeket a síelni-és a szánkózni vágyóknak. Mivel a csapadék egész évben sok, mindig ennek megfelelő öltözéssel készüljön! Sose adja fel, kalandra fel!

4. Csoportmunka

Jellemző termékek:

Jellemző termékek:

Jellemző termékek:

Jellemző termékek:

5. Csoportmunka: „Amiket a bőröndömbe tennék...”

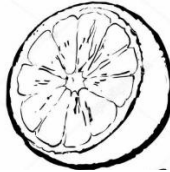
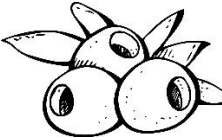
4. TERMÉK KÁRTYÁK

- Húzzon mindenki egy kártyát, és a szöveget elolvastva közösen különítsék el a termékeket annak megfelelően, hogy milyen éghajlatú területről származhat! (Óceáni-, kontinentális-, mediterrán-, vagy hegyvidéki éghajlatról?)

- Figyelem, van egy kakukktojás, amelyik egyikkez sem sorolható!

- Megoldásaitokat rögzítsék a feladatlap 4. pontjához!

	<p>Szeretem, ha egész évben nagy meleg vesz körül (átlagosan 28 °C) és sok csapadék ér. Asztalodra az Egyenlítő környékéről kerülök.</p> <p style="text-align: center;"><i>(Banán)</i></p>
	<p>Azt mondják, azért vagyunk világhírűek, mert az Alpesi (Alpok-hegységhez tartozó) vidékekről származó friss tehéntej ellenállhatatlanul finommá tesz minket.</p> <p style="text-align: center;"><i>(Milka, Toblerone termékek)</i></p>
	<p>A nevemmel ellátott termékekkel sokszor találkozhatok a boltok polcain. Magyarországról, azon belül Siófokról származom. Hazai gyümölcsökből előállított termékeim pl.:</p> <p style="text-align: center;"><i>Sió Baracklé, almalé, körtelé</i></p>
	<p>Nekem is, s Földünk más híres sajtjaitól is Észak-Nyugat Európa az őshazája. Az örökzöld legelőkön jól tartott tehének bőséges tejtermelése elengedhetetlen feltétele a sajt készítésnek.</p> <p style="text-align: center;"><i>(pl. Trappista, Camambert sajtok)</i></p>
	<p>Sok meleg, téli ruhának én vagyok az alapanyaga. Azok a juhok akiktől származom, első sorban olyan legelőkön nevelkedtek a telek enyhék, s ezért a legelők egész évben zöldek.</p> <p style="text-align: center;"><i>(Gyapjú)</i></p>

	<p>Hazától délebbre fekvő területekről származom. Nagyon szeretem a forró nyarakat és az enyhe teletet.</p> <p style="text-align: center;"><i>(Gránátalma)</i></p>
	<p>Tavasztól őszi országzerte láthatsz minket hatalmas táblákban. Nagyon szeretjük a magyarországi, valamint az ehhez hasonló időjárást.</p> <p style="text-align: center;"><i>(Búza, kukorica, napraforgó)</i></p>
	<p>Asztalodra leggyakrabban a Földközi-tenger partvidékéről kerülünk.</p> <p style="text-align: center;"><i>(Narancs, mandarin, citrom)</i></p>
	<p>Jellemzően olyan területről származom, ahol nagyon sokat süt a nap, és ritkán van (vagy egyáltalán nincsen) fagy. Szeretem a csapadékot, de nyáron ritkán találkozom vele.</p> <p style="text-align: center;"><i>(Olivabogyó és olívaolaj)</i></p>

5.SZITUÁCIÓ:

Júniusban a Magas Tátrába mentek osztálykirándulásra. Az éghajlat adottságait figyelembe véve készítenek közösen egy listát azokról a tárgyakról, amiket feltétlenül magatokkal vinnétek. Megoldásaitokat írjátok a feladatlap 5. pontjához!